Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32090

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i (UMO-YKÖ), ostomi ameliyat? geçirmi? bireylerin ya?am kalitesini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal bir arac?n Türkçe diline uyarlanmas? çal??mas? olup, Figen Erol ve Fatma Vural taraf?ndan 2012 y?l?nda Türkiye popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik çal??malar? tamamlanm??t?r. Ölçek, bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve manevi boyutlardaki deneyimlerini ölçerek, ostomi ile ya?ayan hastalar?n bütüncül ya?am kalitesine odaklanmaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in kültürel ba?lamda tutarl?l???n? ve psikometrik uygunlu?unu kan?tlam??t?r. Ölçe?in yap?s?, dört ana alt boyutu içermekte olup, toplam 43 maddeden olu?maktad?r. Elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar? ve uygun model uyum indeksleri, UMO-YKÖ'nün Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir bir de?erlendirme arac? olarak kullan?labilece?ini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i, Ostomi, Ya?am Kalitesi, Psikometrik Uyarlama, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Hem?irelik Ara?t?rmas?.

Yazarlar

Figen Erol, Fatma Vural.

Amaç

Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin temel amac?, ostomi varl??? nedeniyle bireylerin maruz kald??? fiziksel, psikososyal ve manevi zorluklar?n ya?am kaliteleri üzerindeki etkilerini standartla?t?r?lm?? ve sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle hem?irelik ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lar ile klinisyenlerin, ostomi hastalar?na yönelik müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmelerine yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek, hastalar?n ya?am kalitesindeki iyile?meleri veya bozulmalar? izleyerek, sa?l?k profesyonellerine bireyselle?tirilmi? bak?m planlar? olu?turmada kritik veriler sunar. Türkçe uyarlamas?, Türkiye'deki ostomi hastalar?n?n kültürel ve sosyal ba?lamda geçerli ve güvenilir verilerle de?erlendirilmesini mümkün k?lmaktad?r.

Yap?

UMO-YKÖ, ostomi hastalar?n?n ya?am kalitesini dört temel alt boyutta ele alan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin genel iyi olu? halinin sadece fiziksel durumuyla s?n?rl?

ARABPSYCHOLOGY.COM

olmad???n?, ayn? zamanda psikolojik, sosyal ve manevi unsurlar? da içerdi?ini kabul eder. Ölçe?in ölçtü?ü yap?lar ?unlard?r:

Fiziksel Boyut: Ostomiye ba?l? fiziksel rahats?zl?klar, a?r?, yorgunluk ve günlük ya?am aktivitelerini yerine getirme yetene?i gibi konular? kapsayan 11 madde.
Psikolojik Boyut: Kayg?, depresyon, öz sayg? ve beden imaj? ile ilgili zorluklar? içeren 13 madde.
Sosyal Kayg? Boyutu: Ostomi nedeniyle sosyal etkile?imlerde hissedilen utanç, geri çekilme ve sosyal izolasyon kayg?lar?n? içeren 12 madde.
Manevi Boyut: Hayat?n anlam?, umut ve manevi destek alg?s?n? ölçen 7 madde.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen dört faktörlü yap?s?n?n, veriyle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Yap?lan analizlerde, model uyum indekslerinin (örne?in, Ki-kare/serbestlik derecesi oran?, CFI, TLI, RMSEA de?erleri) kabul edilebilir s?n?r aral?klar?nda bulundu?u belirlenmi?tir. Bu bulgular, Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun, ostomi hastalar?nda ya?am kalitesi yap?s?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?, Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Türkçe versiyon için hesaplanan iç tutarl?l?k katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur: **0.92**. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve mükemmel düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in alt boyut madde puanlar? ile alt boyut toplam puanlar? aras?ndaki korelasyonlar incelenmi?tir. Bu korelasyon de?erleri 0.21 ile 0.79 aras?nda de?i?mektedir. Bu aral?k, maddelerin kendi alt boyutlar? içinde yeterli ay?rt edicili?e sahip oldu?unu ve genel olarak yap?ya anlaml? katk? sa?lad???n? i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin geçerlik çal??mas?nda kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), ölçe?in orijinal dört faktörlü yap?s?n?n (Fiziksel, Psikolojik, Sosyal Kayg?, Manevi) Türk kültürüne uyarlanm?? versiyonunda da korundu?unu do?rulam??t?r. DFA, teorik modelin ampirik verilerle ne kadar örtü?tü?ünü de?erlendirir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Elde edilen model uyum indeksleri, modelin veriyle uyumunun güçlü oldu?unu ve ölçe?in alt boyutlar?n?n birbirinden ba??ms?z ve anlaml? yap?lar olarak varl???n? sürdürdü?ünü ortaya koymu?tur. Bu analizler, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü destekleyen önemli istatistiksel kan?tlard?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil belirtilmemi? ancak genellikle ?ngilizce temellidir.

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Ostomi (stoma) ameliyat? geçirmi? hastalar.

Test Metodolojisi: Ölçek, 10'lu Likert tipi derecelendirme kullan?r. Yan?tlay?c?lar, maddeleri 1 (hiç kat?lm?yorum) ile 10 (tamamen kat?l?yorum) aras?nda derecelendirirler, bu da yan?t çe?itlili?ini ve hassasiyeti art?rmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ostomi Bak?m?, Stoma, Hem?irelik De?erlendirmesi, Psikososyal Uyum, Likert Tipi Ölçek, Maneviyat, Sosyal ??levsellik, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Figen Erol

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?tir

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Kullan?m için izin ve ücret ko?ullar?, sorumlu yazar (Figen Erol) veya yay?nc? kurulu? (Hem?irelikte Ara?t?rma Geli?tirme Dergisi) ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama Çal??mas? 2012 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Erol, F. ve Vural, F. (2012). Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?inin geçerlilik ve güvenirli?i. Hem?irelikte Ara?t?rma Geli?tirme Dergisi, 3(1), 1-14.

Makalenin orijinal linkine buradan ula??labilir: hemarge.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: ostomi-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf

Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Umut Merkezi Ostomi Ya?am Kalitesi Ölçe?i, toplam 43 maddeden olu?makta olup, 10'lu Likert derecelendirme format?n? kullanmaktad?r. Ölçek, dört ana alt boyuta ayr?lm??t?r:

Fiziksel Boyut: 11 Madde
Psikolojik Boyut: 13 Madde
Sosyal Kayg? Boyutu: 12 Madde
Manevi Boyut: 7 Madde

ARABPSYCHOLOGY.COM